

Universul poetic al operei poetului Nichita Stanescu-a cincea parte

Dintr-o asemenea perspectiva, numitorul comun al vietuitoarelor este zgomotul falcilor" ("Zgomotul caracteristic este acel al falcilor mestecand") si participarea la irrationalele metamorfoze in lant la care se reduce dinamica lumii. Tonalitatea si cruzimea observatiilor trimit la profetiile Casandrei, in timp ce troienii, bucurosi de darul facut de greci - dar si de sfarsitul razboiului - se ospatau fara a-i lua vorbele in seama. "Complexul Casandrei", profeta veridica, dar lipsita de harul de a convinge, este specific poetilor baroci. Desi se simt niste "suverani ai adevarului" (asemenea stapanitorilor de adevar ai lumii vechi), mesajul lor despre natura tragica a lumii apartine vanului, inutilului. Din acest motiv, pe de o parte, vehementa si aspectul declarativist al formularii mesajului, iar pe de alta, nevoia compensatoare a dibaciei, a iscusintei artistice, care anesteziata, prin efectele lor, nelinistea, angoasele si chiar disperarea.

Atat in Epica magna, cat si volumele urmatoare (Operele imperfecte, Noduri si semne, Oase plangand si Opere impersonale), schimbarile la nivel tematic constau in sentimentul acut al mortii, in simbolistica nocturna, catabasica, in deconstruirea realului etc, iar cele survenite la nivelul discursului si al limbajului, in repetitii obsedante, in renuntarea la asa-numitele podoabe ale discursului si in tendinta spre epic, in expresionismul imaginilor si al traiirilor sfasietoare. "Daca este sa cautam accente tragice in poezia lui Nichita Stanescu - asa de baroca, de pretioasa, de stralucitoare - acestea se gasesc in altfel de poeme din ultimele carti", alcatuite din versuri simple, repetitive, bacoviene, in care motivele caderii (ale prabusirii, ale tocirii, ale cufundarii) si apasarea unui plans metafizic confera poeziei "o expresivitate stridenta, simplissima, onomatopeica si primitiva (...); strigatele semiar-ticulate, tragice, inchid cercul inceput cu exclamatiile de slava din Sensul iubirii" (Nicolae Manolescu).

Insasi diversitatea stilurilor face din opera lui Nichita Stanescu, in omogenitatea ei speciala, o opera care implica multiplicitatea ce particularizeaza exteriorul unui edificiu baroc. Faptul ca, totusi, nu se poate vorbi, in ceea ce priveste "interiorul" operei sale, de o invazie decorativa proprie barocului istoric, se datoreaza - asa cum observa Daniel Dimitriu - independentei lui Nichita Stanescu fata de respectivul program estetic. Interesul lui, atat cat se poate vorbi de existenta unui asemenea interes, a vizat, in baza asa-numitului principiu al "abaterii de la abatere" (singurul pe care, intr-adevar, 1-a respectat), constanta baroca a poeziei.

Desigur, intre etapele creatiei sale nu exista granite ferme. Dinamica relatiei lor presupune anticipari, reveniri, reluari si interferente. Nichita Stanescu, un mare spirit inovator si, deopotriwa, un mare spirit integrator, este unul dintre cei mai de seama poeti ai contemporaneitatii.